

N:o 114.

Af herrar **J. Jonson** i Fröstorps och **C. G. Bergendahl**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om rätt för rust- och rotehållare att träffa aftal med ryttare eller soldat om utgående af hans löneförmåner i form af torp, andra naturaprestationer eller kontant lön.

Af de bördor, som hufvudsakligen hvila på jordbruket, inom vissa delar af vårt land, är rustnings- och roteringsbesvären en af de svåraste; och då denna börda icke under den närmaste framtiden har utsigt att blifva helt och hållet skild från jorden, så, för att den ej genom vedertagen praxis på vissa regementen skall göras ännu mera odräglig, få vi åter upptaga vår vid sistlidne riksdag väckta motion, n:o 40, angående det rust- och rotehållare måtte medgifvas att, der sådan rättighet ej redan är lemnad, vid rekrytering af ryttare eller soldat träffa öfverenskommelse, huruvida dennes löneförmåner skola utgå i form af torp, andra naturaprestationer eller kontant lön.

Denna vår jemte herr C. T. Linds framställning, blef då af statsutskottet enhälligt tillstyrkt och af Andra Kammaren utan meningsutbyte bifallen, men af Första Kammaren med ganska knapp röst-öfvervigt afslagen.

För att i någon mån närmare belysa denna fråga, få vi anföra att, enligt de s. k. knektekontrakten med allmogen i Skaraborgs län år 1684, "rust- och rotehållare åtagit sig att på en plats utmark eller ifrån gården dock uppå rotehemmanets egor eller Byens allmänning åt soldaten bygga en liten stuga, en loge och lada, ett fähus, samt honom tilldela ett halft tunnlands åker (som kallas två skäppor efter stora målet), kåltäppa, liten hage eller ängsstycke till två lass hö." —

Om det hade fått stanna vid dessa bestämmelser, så hade man ej haft skäl att klaga deröfver. Men nu har genom laga skiften, dervid soldatens rätt blifvit bevakad af armébefälet, och genom sedermera antagen praxis blifvit uttagna allt för stora torp, på en del ställen ända till 15 å 20 tunnland. Den till äng och hage afsedda jorden har af soldaterna sedermera blifvit uppodlad till åker, hvarigenom rust- och rotehållarnes skyldighet att lemna soldaten dragare till brukning af torpets jord blifvit allt mer och mer betungande, lika som att bygga och underhålla erforderliga hus i samma mån kostsamt.

På grund af hvad vi sålunda vågat anföra få vi vördsamt föreslå,

att Riksdagen må hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, om och under hvilka vilkor det må vara rust- och rotehållare medgifvet att, der sådan rättighet ej redan är lemnad, med ryttare eller soldat träffa öfverenskommelse om huru vida dennes löneförmåner skola utgå i form af torp, andra naturaprestationer eller kontant lön, samt derefter till Riksdagen afgifva det förslag, som må befinnas af förhållandena påkalladt.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 27 januari 1890.

Joh. Jonson,
i Fröstorpe.

C. G. Bergendahl.
